

EL BON VIURE A LA CONSTITUCIÓ DE L'EQUADOR

Preàmbul:

NOSALTRES, el poble sobirà de l'Equador, *reconeixent* les nostres arrels mil·lenàries, forjades per dones i homes de diferents pobles, *celebrant* la natura, la Pacha Mama, de la qual en som part i que és vital per a la nostra existència, *invocant* el nom de Déu i reconeixent les nostres diverses formes de religiositat i espiritualitat, *apel·lant* a la saviesa de totes les cultures que ens enriqueixen com a societat, com a hereus de les lluites socials d'alliberament davant totes les formes de dominació i colonialisme,

I amb un profund compromís amb el present i el futur,

Decidim construir,

Una nova forma de convivència ciutadana, en diversitat i harmonia amb la natura, per assolir el **bon viure**, el **sumak kawsay**;

Una societat que respecta, en totes les seves dimensions, la dignitat de les persones i les col·lectivitats;

Un país democràtic, compromès amb la integració llatinoamericana –somni de Bolívar i Alfaro–, la pau i la solidaritat amb tots els pobles de la terra; i,

En exercici de la nostra sobirania, a Ciutat Alfaro, Montecristi, província de Manabí, ens atorguem la present Constitució...

Articles que citen el **sumak kawsay** o **bon viure**

Art. 14.- Es reconeix el dret de la població a viure en un ambient sa i ecològicament equilibrat, que garanteixi la sostenibilitat i el **bon viure**, **sumak kawsay**.

Es declara d'interès públic la preservació de l'ambient, la conservació dels ecosistemes, la biodiversitat i la integritat del patrimoni genètic del país, la prevenció del dany ambiental i la recuperació dels espais naturals degradats.

Art. 26.- L'educació és un dret de les persones al llarg de la seva vida i un deure ineludible i inexcusable de l'Estat. Constitueix un àrea prioritària de la política pública i de la inversió estatal, garantia de la igualtat i inclusió social i condició indispensable per al **bon viure**.

Art. 32.- La salut és un dret que garanteix l'Estat, el desenvolupament del qual es vincula a l'exercici d'altres drets, entre ells el dret a l'aigua, l'alimentació, l'educació, la cultura física, el treball, la seguretat social, els ambients sans i altres que sostenen el **bon viure**.

Art. 74.- Les persones, comunitats, pobles i nacionalitats tindran dret a beneficiar-se de l'ambient i de les riqueses naturals que els permetin el **bon viure**. Els serveis ambientals no seran susceptibles d'apropiació; la seva producció, prestació, ús i aprofitament seran regulats per l'Estat.

Art. 83/7. Promoure el bé comú i anteposar l'interès general a l'interès particular, conforme al **bon viure**.

Art. 85/1. Les polítiques públiques i la prestació de béns i serveis públics s'orientaran a fer efectius el **bon viure** i tots els drets, i es formularan a partir del principi de solidaritat.

Art. 97.- Totes les organitzacions podran desenvolupar formes alternatives de mediació i solució de conflictes, en els casos que permeti la llei; actuar per delegació de l'autoritat competent, assumint la deguda responsabilitat compartida amb aquella autoritat; demanar la reparació de danys causats per ens públics o privats; formular propostes i reivindicacions econòmiques, polítiques, ambientals, socials i culturals; i la resta d'iniciatives que contribueixin al **bon viure**.

Art. 250.- El territori de les províncies amazòniques forma part d'un ecosistema necessari per a l'equilibri ambiental del planeta. Aquest territori constituirà una circumscripció territorial especial per a la qual existirà una planificació integral recollida en una llei que inclourà aspectes socials, econòmics, ambientals i culturals, amb un ordenament territorial que garanteixi la conservació i protecció dels seus ecosistemes i el principi del **sumak kawsay**.

Art. 258.- La província de Galápagos tindrà un govern de règim especial. La seva planificació i desenvolupament s'organitzarà en funció d'un estricte interès als principis de conservació del patrimoni de l'Estat i del **bon viure**, de conformitat amb allò que

determini la llei.

Art. 275.- El règim de desenvolupament és el conjunt organitzat, sostenible i dinàmic dels sistemes econòmics, polítics, socioculturals i ambientals, que garanteixen la realització del **bon viure**, del *sumak kawsay*.

El **bon viure** requerirà que les persones, comunitats, pobles i nacionalitats gaudeixin efectivament dels seus drets, i exerceixin responsabilitats en el marc de la interculturalitat, del respecte a les seves diversitats, i de la convivència harmònica amb la natura.

Art. 277.- Per a la consecució del **bon viure**, seran deures generals de l'Estat:...

Art. 278.- Per a la consecució del **bon viure**, a les persones i a les col·lectivitats, i les seves diverses formes organitzatives, els correspon:...

Art. 283.- El sistema econòmic és social i solidari; reconeix l'ésser humà com a subjecte i finalitat; tendeix a una relació dinàmica i equilibrada entre societat, estat i mercat, en harmonia amb la natura; i té per objectiu garantir la producció i reproducció de les condicions materials i immaterials que possibilitin el **bon viure**.

Art. 290/2. Es vetllarà per tal que l'endeutament públic no afecti la sobirania, els drets, el **bon viure** i la preservació de la natura.

Art. 319.- Es reconeixen diverses formes d'organització de la producció en l'economia, entre d'altres les comunitàries, cooperatives, empresarials públiques o privades, associatives, familiars, domèstiques, autònomes i mixtes. L'Estat promourà les formes de producció que assegurin el **bon viure** de la població i desincentivarà aquelles que atemptin contra els seus drets o els de la natura; animarà la producció que satisfaci la demanda interna i garanteixi una activa participació de l'Equador en el context internacional.

Art. 387.- Serà responsabilitat de l'Estat:

1. Facilitar i impulsar la incorporació a la societat del coneixement per als objectius del desenvolupament.

2. Promoure la generació i producció de coneixement, fomentar la investigació científica i tecnològica, i potenciar els sabers ancestrals, per contribuir així a la realització del **bon viure**, al *sumak kawsay*.

...I A LA DE BOLÍVIA

Capítol segon:

PRINCIPIS, VALORS I FINALITATS DE L'ESTAT

Article 8. I. L'Estat assumeix i promou com a principis èticomorals de la societat plural: *ama qhilla*, *ama llulla*, *ama suwa* (no siguis fluix, no siguis mentider ni siguis lladre), *suma qamaña* (viure bé), *ñandereko* (vida harmoniosa), *teko kavi* (vida bona), *ivi maraei* (terra sense mal) i *qhapaj ñan* (camí o vida noble).

II. L'Estat se sustenta en els valors d'unitat, igualtat, inclusió, dignitat, llibertat, solidaritat, reciprocitat, respecte, complementarietat, harmonia, transparència, equilibri, igualtat d'oportunitats, equitat social i de gènere en la participació, benestar comú, responsabilitat, justícia social, distribució i redistribució dels productes i béns socials, per **viure bé**.

Article 9. Són finalitats i funcions essencials de l'Estat, a més dels que estableixen la Constitució i la llei:

1. Constituir una societat justa i harmoniosa, fonamentada en la descolonització, sense discriminació ni explotació, amb plena justícia social, per consolidar les identitats plurinacionals.

2. Garantir el benestar, el desenvolupament, la seguretat i la protecció i igual dignitat de les persones, les nacions, els pobles i les comunitats, i fomentar el respecte mutu i el diàleg intracultural, intercultural i plurilingüe.

3. Refermar i consolidar la unitat del país, i preservar com a patrimoni històric i humà la diversitat plurinacional.

4. Garantir el compliment dels principis, valors, drets i deures reconeguts i consagrats en aquesta Constitució.

5. Garantir l'accés de les persones a l'educació, la salut i el treball.

6. Promoure i garantir l'aprofitament responsable i planificat dels recursos naturals, i impulsar la seva industrialització, a través del desenvolupament i l'enfortiment de la base productiva en les seves dimensions i nivells, així com la conservació del medi ambient, per al benestar de les generacions actuals i futures.

